

Звукови промени в думата

© 09.12.2018, 00:30 ч.

ЗВУКОВИ ПРОМЕНИ В ДУМАТА

Да си припомним:

Звуквата страна на думата се представя от:

- **звукове** – те се произнасят; биват гласни и съгласни звукове;
- **букви** – графични знаци, с които звуковете се записват.

Когато изясняваме звуквата страна на думата, правим **фонетичен анализ**.

При фонетичен анализ определяме:

- от кои звукове се състои думата; какви са те по вид (гласни или съгласни, звучни или беззвучни съгласни, твърди или меки съгласни);

- с кои букви е записана думата; има ли съответствие, или несъответствие между изговор и записване.

Използваме средни скоби [ ], за да означим произнасянето на дадена дума/израз.

Поставяме ударението [в градъ], [пéйъ], [грáтски], [годíна], [мáма], [млáди].

Фонетиката е наука, която изучава звуковете и промените, които настъпват с тях при определени условия.

ВИДОВЕ ЗВУКОВИ ПРОМЕНИ	ПРАВОПИС	ИЗГОВОР
Озвучаване на беззвучни съгласни, които са пред звучни съгласни	сбор сграда отзвук отбор	[збор] [зграда] [одзвук] [одбор]

Обеззвучаване на звучни съгласни, които са пред беззвучни съгласни	разказ изход градски	[раскас] [исхот] [гратски]
Обеззвучаване на звучни съгласни в края на думата	глад род зъб	[глат] [рот] [зъп]
Промяна на я в е (променливо Я)	голям, но големи	[голъам], но [големи]
Промяна на мястото на ъ спрямо р или л (подвижно Ъ)	глътна, но гълтам	[глътна], но [гълтам]
„Стесняване“ на неударени широки гласни - чуват се като тесни гласни (редукция)	градина зелен балет домат	[гръдина] [зилен] [бълет] [думат]
Изпадане на звук от група съгласни - <i>стн, здн</i>	радостна бездна	[радосна] [безна]
Наличие/липса на ъ в определени думи и форми (непостоянно Ъ)	рекъл, но рекли	[рекал], но [рекли]

ВАЖНО!

При колебания дали да пишем **ъ**, или **а**, можем да направим проверка с образуването на формата за мн.ч., например *кротък* – *кротки*. Щом звукът, за който се колебаем, изпада, пишем **ъ** в ед.ч. за разлика от *погледнал* – *погледнали*, където и в двете форми се пише **а**.

При съществителни имена от чужд произход, завършващи на **-ър**, **-ъл**, също се среща непостоянно **Ъ**, например *компютър* – *компютри*, *ансамбъл* – *ансамбли*.

При правописа на чуждите думи в българския език има някои особености:

- В края на думи от чужд произход се пишат съчетанията **-ея** и **-ия**, например *идея*, *материя* и др.
- В средисловието на думите от чужд произход се пишат буквосъчетанията **-еа-**,

-иа: *идеал – идеален; гений – гениален; материя – материален* (изключения: *плеяда, християнски*). Сравни с домашните думи *деяние, приятел, влияние*, в които обичайно се пишат буквосъчетанията **-ея** и **-ия**.

- Съществителни имена, които завършват на **-ий**, **-ия** в ед.ч., в мн.ч. завършват на **-ии**, например *сценарий – сценарии; серия – серии*.
- При образуване на прилагателни имена от имената на месеците, завършващи на **-ври**, в средата на думата се пише съчетание **-ий**, например *ноември – ноемврийски; декември – декемврийски* и др.

ИЗТЕГЛИ

[звукови](#) [промени](#) [думата](#)

Подобни материали

[Дискусия. Подготовка и правила за успешно участие](#)

[Думата в речниковия състав на българския език](#)

[Думата като лексикално средство в текста](#)

Последно добавени

[Образът на бореца за свобода и правда в поемата "Хайдути" на Христо Ботев](#)

[Образът на бореца за свобода и правда в поезията на Христо Ботев](#)

[ТЕСТ. „Зимни вечери“ – Христо Смирненски. Литература – 10 клас \(Вариант 1\)](#)

[ТЕСТ. Обобщение – \(Просвещение, Романтизъм, Реализъм, Модернизъм\). Литература – 9 клас \(Вариант 3\)](#)

[ТЕСТ. Обобщение – \(Просвещение, Романтизъм, Реализъм, Модернизъм\). Литература – 9 клас \(Вариант 2\)](#)

